
BŪSTO PRITAIKYMAS ASMENIMS SU NEGALIA

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

PAGRINDINIAI TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS BŪSTO PRITAIKYMO ASMENIMS SU NEGALIA TVARKA

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS SU NEGALIA
TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS**
(2022 m. gruodžio 20 d. Nr. XIV-1722)

**BŪSTO PRITAIKYMO ASMENIUI SU NEGALIA
POREIKIO NUSTATYMO, BŪSTO PRITAIKYMO IR
FINANSAVIMO TVARKOS APRAŠAS**, patvirtintas
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministro 2019 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A1-103
„Dėl būsto pritaikymo asmeniui su negalia poreikio
nustatymo, būsto pritaikymo ir finansavimo tvarkos
aprašo patvirtinimo“

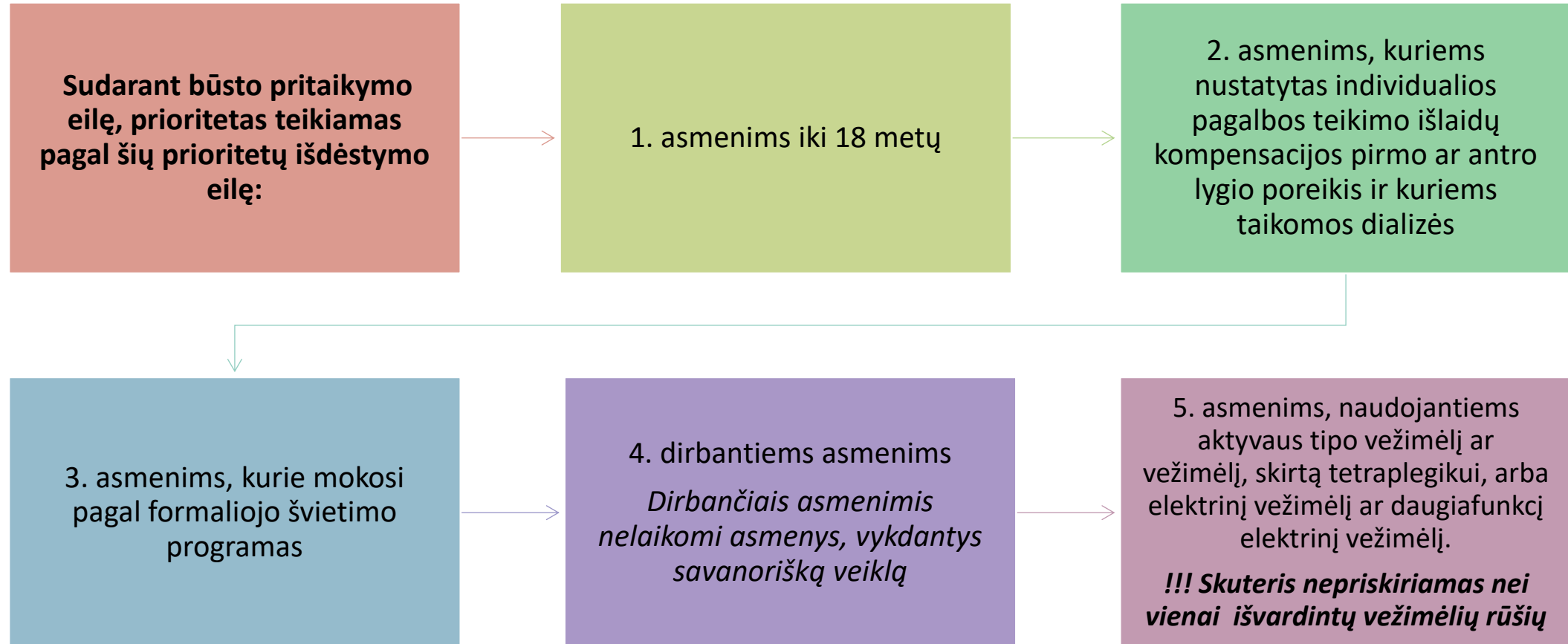
ASMENYS, TURINTYS TEISĘ Į BŪSTO PRITAIKYMĄ

Asmenys, kuriems nustatytas neįgalumo ar dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo ar specialiųjų poreikių lygis) ir **bent vienas iš šių poreikių**:

- individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialusis nuolatinės slaugos poreikis) ir asmuo turi judėjimo sutrikimų,
- judėjimo techninės pagalbos priemonių poreikis ir asmuo naudojasi bent viena judėjimo techninės pagalbos priemone,
- individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialusis nuolatinės slaugos poreikis ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis) dėl psichikos ar elgesio sutrikimų (F kodas),
- individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialusis nuolatinės slaugos poreikis ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis) dėl regos sutrikimo.

SVARBU! Asmuo privalo gyventi namuose ir nebūti įrašytas į savivaldybės ar valstybės eilę ilgalaikiai socialinei globai gauti

BŪSTO PRITAIKYMO PRIORITETAI

REIKALAVIMAI PRITAIKOMAM BŪSTUI

būstas yra asmens, kuriam prašoma pritaikyti būstą, nuolatinė gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka

būstas nuosavybės teise priklauso asmeniui, kuris kreipėsi dėl būsto pritaikymo, ar atstovui, ar kitam fiziniam asmeniui, ar savivaldybei (socialinis arba iš savivaldybės nuomojamas būstas)

būsto savininkui nėra apribotos daiktinės teisės į būstą, išskyrus hipoteką

dėl daiktinės teisės į būstą, šių teisių suvaržymo nėra iškelta byla (pvz. dėl arešto ir kt.), išskyrus atvejus, kai yra patvirtinta būsto naudojimosi tvarka ir gautas kreditoriaus leidimas ir (ar) būsto bendraturčių sutikimai

būstas baigtas statyti ir pripažintas tinkamu naudoti. Jei būsto statyba nebaigta (baigtumas ne mažesnis kaip 80 proc.), jis turi nuosavybės teise priklausyti asmeniui, kuriam prašoma pritaikyti būstą, ar atstovui

būstas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre

būstas nėra nuomojamas (išskyrus socialinį ar savivaldybei priklausantį būstą).
!!! Būstas, įsigyjamas išperkamąja nuoma, taip pat negali būti pritaikomas

BŪSTO PRITAIKYMO DARBŲ ORGANIZAVIMO BŪDAI

Visus būsto pritaikymo darbus organizuoja savivaldybės administracija, kai prašomas pritaikyti būstas patenka į einamųjų metų būsto pritaikymo sąrašą

Dalį būsto pritaikymo darbų savarankiškai organizuoja pats asmuo (jo atstovas), likusią būsto pritaikymo darbų dalį organizuoja savivaldybės administracija

Visus būsto pritaikymo darbus savarankiškai organizuoja pats asmuo (jo atstovas)

Skiriama būsto pritaikymo išlaidų kompensacija, jei asmuo (jo atstovas) parduoda asmens poreikiams nepritaikytą būstą ir perka visiškai arba iš dalies asmens poreikiams pritaikytą būstą

PAKARTOTINIS BŪSTO PRITAIKYMAS

Pakartotinai tam pačiam asmeniui būstas gali būti pritaikomas Komisijos sprendimu šiais atvejais:

jei asmeniui buvo skirtas laiptų kopiklis ir (arba) asmeniui dėl pasikeitusios sveikatos būklės reikalingi papildomi būsto pritaikymo darbai;

!!! Atkreiptinas dėmesys į „ir (arba)“. Pakartotinas pritaikymas galimas tik dėl pasikeitusios sveikatos būklės

arba

asmeniui buvo įrengtas keltuvas (liftas) (įskaitant ir tuos atvejus, kai keltuvo (lifto) įrengimą organizavo pats asmuo ar atstovas), tačiau keltuvo (lifto) techninę priežiūrą atliekanti įmonė nustatė ir raštu pateikė išvadą, kad keltuvas (liftas) netinkamas naudoti

arba

asmuo įsigijo naują būstą, kuris nuosavybės teise priklauso jam, arba asmeniui yra išnuomotas savivaldybės būstas (socialinis arba iš savivaldybės nuomojamas būstas), jei prieš tai jam buvo pritaikytas būstas, kuris nuosavybės teise priklausė atstovui;

BŪSTO PRITAIKYMO KOMISIJA

Komisijos personalinę sudėtį ir jos darbo reglamentą tvirtina savivaldybės administracijos direktorius pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintą Pavyzdinį būsto pritaikymo komisijos darbo reglamentą

Komisija sudaroma iš savivaldybės administracijos specialistų ir nevyriausybinių organizacijų, atstovaujančių asmens su negalia teisėms ir interesams, deleguotų atstovų, patvirtintų Agentūros direktoriaus įsakymu

Prireikus į Komisijos sudėtį gali būti įtraukti (tai nėra privaloma) socialinių paslaugų centrų paskirti specialistai

SPRENDIMŲ DERINIMO SU AGENTŪRA ATVEJAI

1. Tais atvejais, kai atsižvelgiant į individualius asmens poreikius, turi būti papildomai perkama kita įranga ir (ar) atliekami kiti būsto ir jo aplinkos pritaikymo darbai, neišvardyti Sąrašo (Aprašo 4 priedas) 1 punkte, tačiau būtini asmeniui gyventi savarankiškai.
2. Būsto pritaikymo darbus planuojama atlikti negyvenamosios paskirties būstuose (pvz., kitos (sodų) paskirties pastate (sodo name) ir kt.

SVARBU! Derinama tik raštu.

Derinimo rašte **būtina nurodyti:**

- asmens, kuriam planuojama pritaikyti būstą, vardą, pavardę, gim. datą, būsto adresą;
- priežastis, dėl kurių siūloma papildomai pirkti įrangą ir (ar) atlikti kitus būsto pritaikymo darbus.

Kartu būtina pateikti preliminarį būsto pritaikymo darbų išlaidų sąmatą.

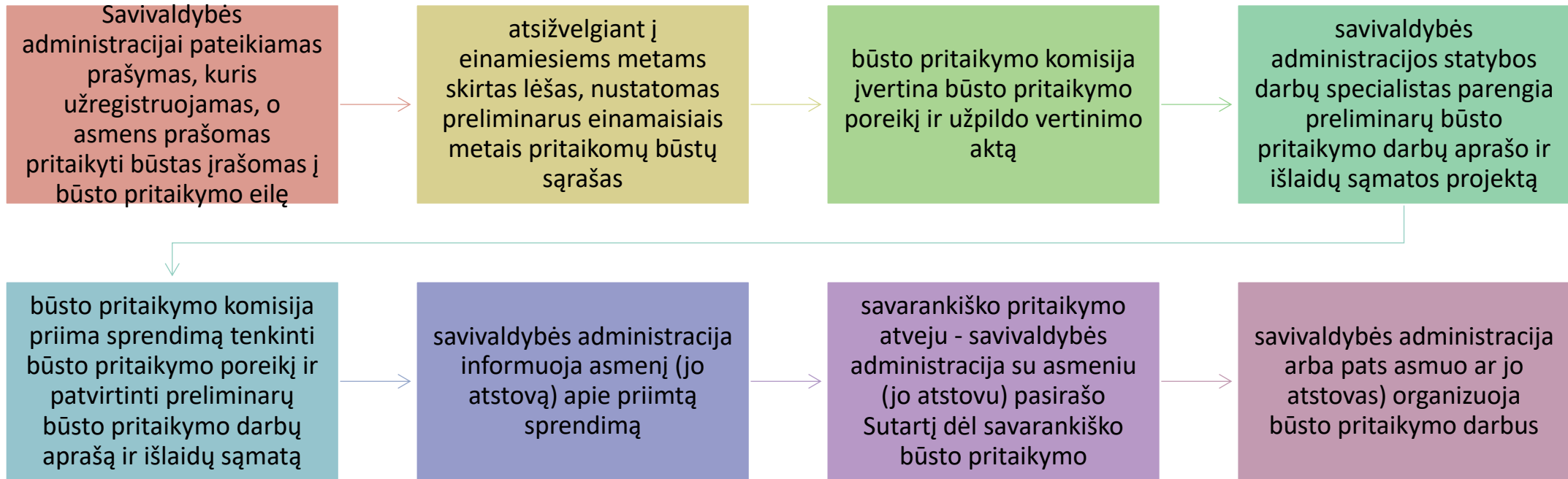
Sprendimai dėl pakartotinio būsto pritaikymo (Apraše nenumatytais atvejais)

SVARBU! derinama raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis.

Derinant **būtina nurodyti:**

- asmens, kuriam prašoma pritaikyti būstą, vardą, pavardę, būsto adresą;
 - kokie ankstesni būsto pritaikymo darbai buvo atlikti;
 - pakartotinio būsto pritaikymo priežastis.
-

VEIKSMŲ, BŪTINŲ BŪSTO PRITAIKYMŲ DARBAMS ATLIKTI, SEKA

BŪSTO PRITAIKYMO IŠLAIDŲ FINANSAVIMAS (1)

Tinkamos finansuoti išlaidos turi atitikti gero finansų valdymo principus ir būti:

efektyvios ir tikslingos

būtinės būsto pritaikymo darbams atlikti

patirtos pasirašius savivaldybės administracijos sudarytas projektavimo, ekspertavimo, statybos darbų sutartis arba Komisijai priėmus Aprašo 13.8 papunktyje nurodytą sprendimą
Išimtis! Komisija turi teisę priimti sprendimą dėl išlaidų, patirtų ne anksčiau kaip prieš 6 mėn. iki pasirašant Savarankiško būsto pritaikymo sutartį, kompensavimo

numatytos būsto pritaikymo išlaidų sąmatoje, pridėtoje prie savivaldybės administracijos ir statybos darbų rangovo sutarties, arba skirtos darbams, nurodytiems būsto pritaikymo darbų apraše, pridėtame prie Sutarties dėl savarankiško būsto pritaikymo, atlikti

BŪSTO PRITAIKymo IŠLAIDŲ FINANSAVIMAS (2)

Netinkamos finansuoti būsto pritaikymo išlaidos:

atliktų darbų, medžiagų defektų šalinimo išlaidos

baudos, finansinės nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos

pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis, kurį prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai gali susigrąžinti pagal LR pridėtinės vertės mokesčio įstatymą

būsto, žemės ir pastatų pirkimo išlaidos

Į KĄ ATKREIPTI DĖMESĮ, KAI BŪSTO PRITAIKYMAS ATLIEKAMAS SAVARANKIŠKAI

Asmuo ar atstovas, nusprendęs savarankiškai organizuoti būsto pritaikymo darbus, tai pažymi prašyme arba vertinimo akte

SVARBU !!!

Komisija prašomo pritaikyti būsto apžiūrą privalo atlikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo asmens prašymo gavimo dienos; savivaldybės administracija privalo pasirašytinai supažindinti asmenį su preliminariu būsto pritaikymo darbų aprašu ir išlaidų sąmatos projektu, iki pateikdama juos svarstyti Komisijai.

Savarankiškai atliekami būsto pritaikymo darbai turi būti vykdomi pagal Komisijos patvirtintą būsto pritaikymo darbų aprašą ir išlaidų sąmatą, kurie pridedami prie Sutarties dėl savarankiško būsto pritaikymo

Pasirašant Sutartį dėl savarankiško būsto pritaikymo, jei asmeniui pritaikomas būstas neįtrauktas į einamaisiais metais pritaikomų būstų sąrašą, asmuo ar atstovas papildomai pasirašytinai informuojamas apie būsto pritaikymo darbų išlaidų padengimo terminus

Savivaldybės administracija, gavusi būsto pritaikymo darbams atlikti reikalingų prekių ir (ar) įrangos įsigijimo išlaidų apmokėjimą patvirtinančius dokumentus, turi teisę padengti asmens ar atstovo išlaidas (100 proc.), jei būstas įtrauktas į einamaisiais metais pritaikomų būstų sąrašą (metų pabaigoje likus lėšų – jei būstas neįtrauktas į einamaisiais metais pritaikomų būstų sąrašą)

Savivaldybės administracija, gavusi būsto pritaikymo darbų išlaidų apmokėjimą patvirtinančius dokumentus, turi teisę padengti iki 60 proc. asmens ar atstovo išlaidų, jei būstas įtrauktas į einamaisiais metais pritaikomų būstų sąrašą (metų pabaigoje likus lėšų – jei būstas neįtrauktas į einamaisiais metais pritaikomų būstų sąrašą)

APRAŠO PUNKTŲ RODYKLĖ

- Teisės į būsto pritaikymą subjektai – Aprašo 3 p.
- Prioritetų sąrašas – Aprašo 4 p.
- Pakartotinio pritaikymo tvarka – Aprašo 6 ir 7 p.
- Būsto pritaikymo komisijos funkcijos – Aprašo 13 p.
- Pritaikomam būstui keliamų reikalavimų sąrašas –Aprašo 14 p.
- Prašymo pateikimo tvarka – Aprašo 17-19, 22, 25 p.
- Būsto pritaikymo poreikio vertinimo tvarka – Aprašo 27-30 p.
- Savarankiško būsto pritaikymo tvarka – Aprašo 63-65, 68-72 p.
- Būsto keitimo kainų kompensavimas – Aprašo 73-84 p.
- Atliktų būsto pritaikymo darbų priėmimas – Aprašo 85-87 p.

BŪTINA ŽINOTI, KAD:

- būsto pritaikymo poreikis vertinamas visapusiškai, ne tik tai, kas nurodyta asmens prašyme;
- asmuo ar atstovas su Komisijos sprendimu tenkinti būsto pritaikymo poreikį ir patvirtintu preliminarium būsto pritaikymo darbų aprašu supažindinamas pasirašytinai (Aprašo 31 ir 36 p.).
- visais atvejais (įskaitant atvejus, kai būsto pritaikymas atliekamas savarankiškai) preliminarų būsto pritaikymo darbų aprašą ir išlaidų sąmatos projektą, atsižvelgiant į vidutines darbų, paslaugų ir (ar) prekių rinkos kainas, rengia savivaldybės administracija (Aprašo 31 p.);
- jei yra keli būsto pritaikymo darbų vykdymo būdai (pavyzdžiui, jei gali būti pritaikomi keli sanitariniai mazgai arba į būstą galima patekti keliais būdais), atliekami pagal preliminarų būsto pritaikymo darbų aprašą ir išlaidų sąmatą mažiausiai kainuojantys būsto pritaikymo darbai (Aprašo 39 p.);
- jei būsto pritaikymo darbus atlieka asmuo, neturintis registruoto juridinio asmens statuso ar nesiverčiantis individualia veikla pagal pažymą arba verslo liudijimą, dengiamos tik būstui pritaikyti reikalingų prekių ir medžiagų išlaidos (Aprašo 66 p.);
- savivaldybės administracija turi teisę asmeniui ar atstovui išmokėti Aprašo 75 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotą kompensaciją pagal Aprašo 82 punktą, jei asmuo ar atstovas pateikia notaro patvirtintą pritaikyto būsto ar iš dalies pritaikyto būsto pirkimo–pardavimo sutarties, kurioje nurodytas mokėjimo atidėjimas arba mokėjimo išdėstymas, kopiją (Aprašo 82(1) p.);

BŪTINA ŽINOTI, KAD:

- jeigu einamaisiais metais atlikti ne visi būsto pritaikymo darbai, Komisija gali priimti sprendimą pasirašyti darbų perdavimo–priėmimo aktą, už baigtus būsto pritaikymo darbus, sumokėti iš einamųjų metų asignavimų, o likusius darbus perkelti į kitus metus ir už juos sumokėti iš kitais metais valstybės ir savivaldybės biudžetų skirtų asignavimų (Aprašo 88 p.);
- jeigu, nebaigus būsto pritaikymo darbų, asmuo, kuriam pritaikomas būstas, išsikėlė iš šio būsto ar mirė, statybos rangovas baigia pradėtus darbus, bet nepradeda likusių darbų, nors sąmatoje jie buvo numatyti (Aprašo 89 p.);
- asmens mirties atveju, sprendimą dėl savivaldybės administracijos sumontuoto keltuvo (lifto) (ne)išmontavimo priima Komisija, laikydamosi savivaldybės mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus nustatytos tvarkos (Aprašo 89 p. 4 pastr.);
- savivaldybės administracija tvarko įsigyto ilgalaikio turto apskaitą, užtikrina tinkamą šio turto būklę, vykdydama nuolatinę jo priežiūrą, taip pat savivaldybės administracijos mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka asmeniui gali išduoti keltuvą (liftą), mobilų keltuvą ar laiptų kopiklį (Aprašo 93 p.);
- jei keltuvo (lifto), mobilaus keltuvo ar laiptų kopiklio pirkimą ir įrengimą organizavo asmuo ar atstovas, įsigytas ir įrengtas keltuvas (liftas), mobilus keltuvas ar laiptų kopiklis atitenka jo nuosavybėn, jis atsako už jo eksploataciją bei priežiūrą ir padengia su tuo susijusias išlaidas (Aprašo 93 p.)

PRIEMONIŲ PLANAVIMO, STEBĖSENOS IR KONTROLĖS SKYRIUS

Atsakingi asmenys:

- konsultavimas būsto pritaikymo klausimais –

Irma Kalinauskienė, tel. nr. +370 658 88393

- lėšų, skirtų būsto pritaikymui, paskirstymas ir paraiškos –

Zita Urbienė, tel. nr. +370 667 43009

- būsto pritaikymo ataskaitos ir būsto pritaikymo kontrolė –

Silva Padolskytė, tel. nr. +370 660 88563